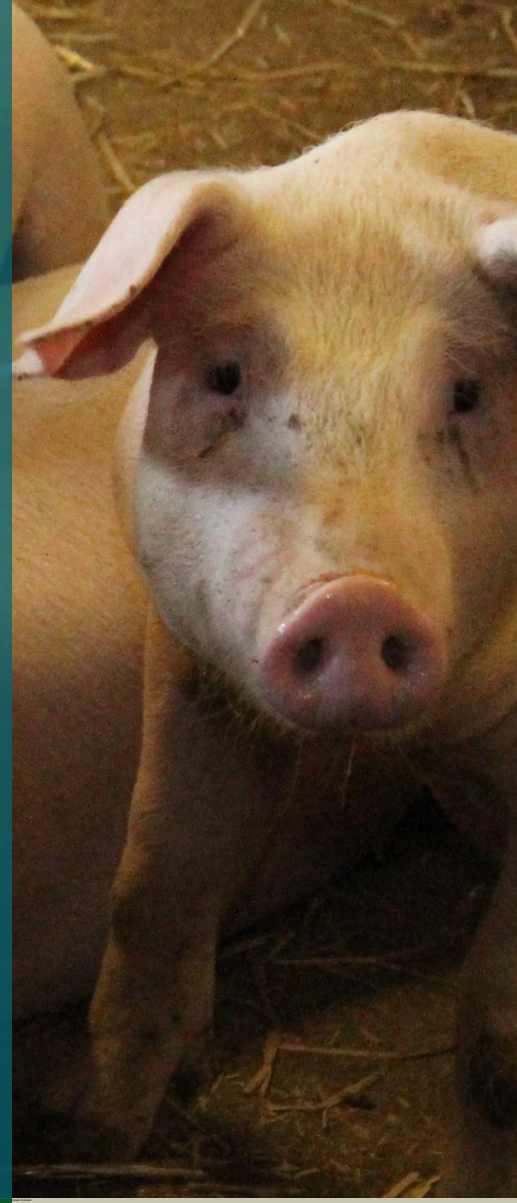
Dokumentation og risikovurdering før halekupering

Kongres for Svineproducenter 2019

- Stine Mikkelsen, Griseproducent, Bornholm
- Niels-Peder Nielsen, Chefkonsulent, SEGES Svineproduktion

SEGES Svineproduktion

Disposition

- Intro & baggrund
- Værktøjet, SEGES Svineproduktion
  - Dokumentation
  - Risikovurdering
  - Handlingsplan
- Sådan har jeg gjort det!
- Dokumentation til so-besætning ved salg/omsætning af smågrise
- Kontrol og afrunding

Henstilling Kommissionen (EU) 216/336, af 8. marts 2016

Medlemsstaterne bør:

- Sikre, at landbrugerne foretager en risikovurdering af forekomsten af halebidning baseret på dyre- og ikke dyrebaserede indikatorer.

- 2017, EU-inspektion DK
- 2018, Tails Mission DK

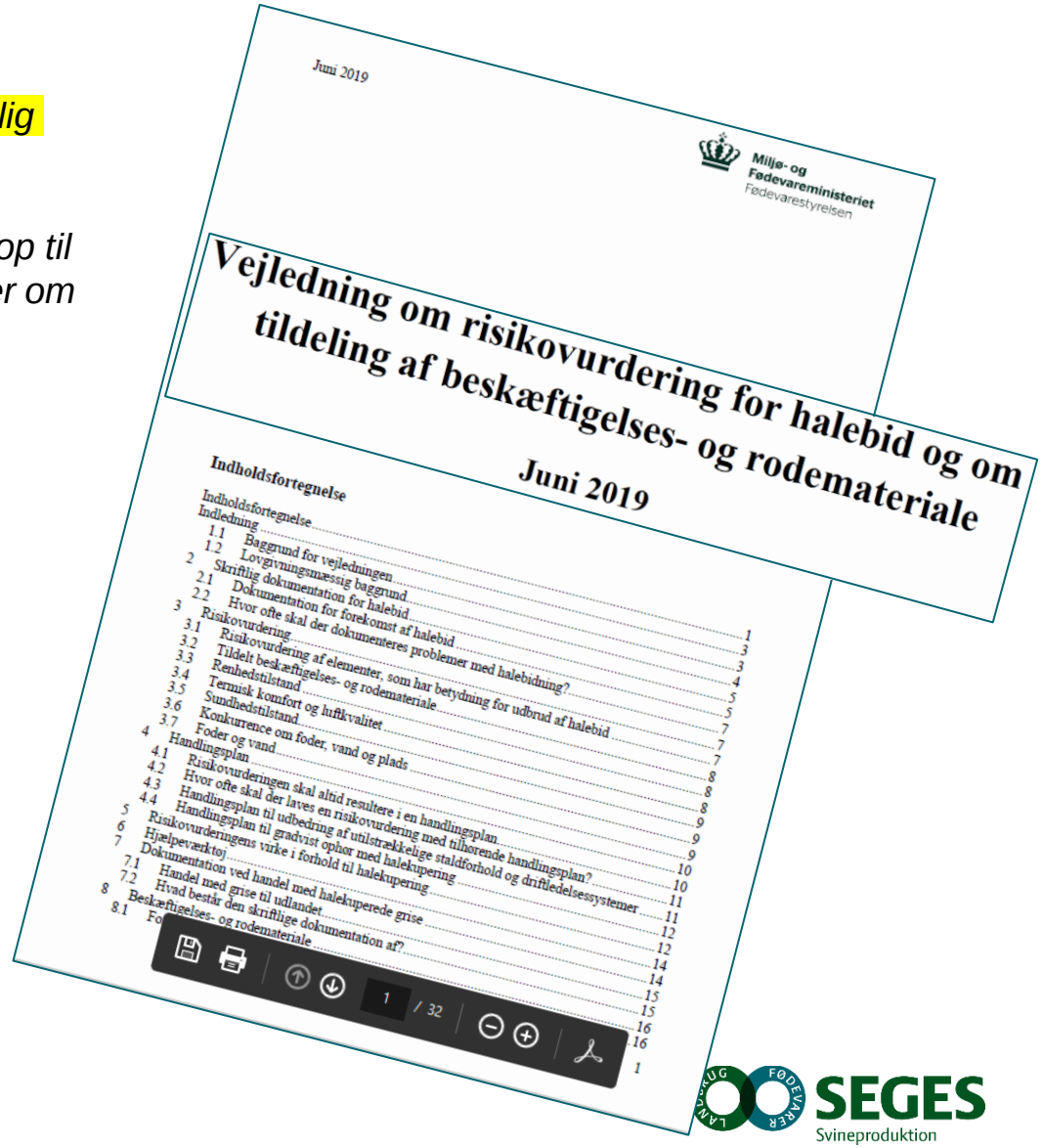
SEGES Svineproduktion

Ny BEK nr. 1402 (27/11/2018) og vejledning februar 2019

§ 4. Svin må ikke halekuperes rutinemæssigt.
Stk. 2. Pattegrise kan halekuperes inden for dyrets 2.-4. levedøgn, hvis der er skriftlig dokumentation for, at der er sket skader på haler (halebid), jf. dog § 5, stk. 1. Besætningsejeren skal på forlangende forevise Fødevarestyrelsen den skriftlige dokumentation i 1. pkt. Halen skal kuperes mindst muligt, og der må højst kuperes op til halvdelen af den. Den skriftlige dokumentation, jf. 1. pkt., skal indeholde oplysninger om
1) hvornår halebid er forekommet,
2) andelen af grise eller stier, hvor der er konstateret halebid, og
3) alvoren af skader på haler som følge af halebidning.

§ 5. Inden halekupering foretages, jf. § 4, stk. 2, skal der være forsøgt foranstaltninger for at forhindre halebidning under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden……..

Stk. 3. Kravet om risikovurdering og handlingsplan gælder både den besætning, hvori pattegrisene fødes og halekuperes (afsenderbesætningen), og den besætning, hvortil disse grise senere måtte blive afsat eller på anden måde overdraget (modtagerbesætningen).

SEGES Svineproduktion

Halekupering, er det nødvendigt?
– Nye regler ”*svin halekuperes ikke rutinemæssigt*”

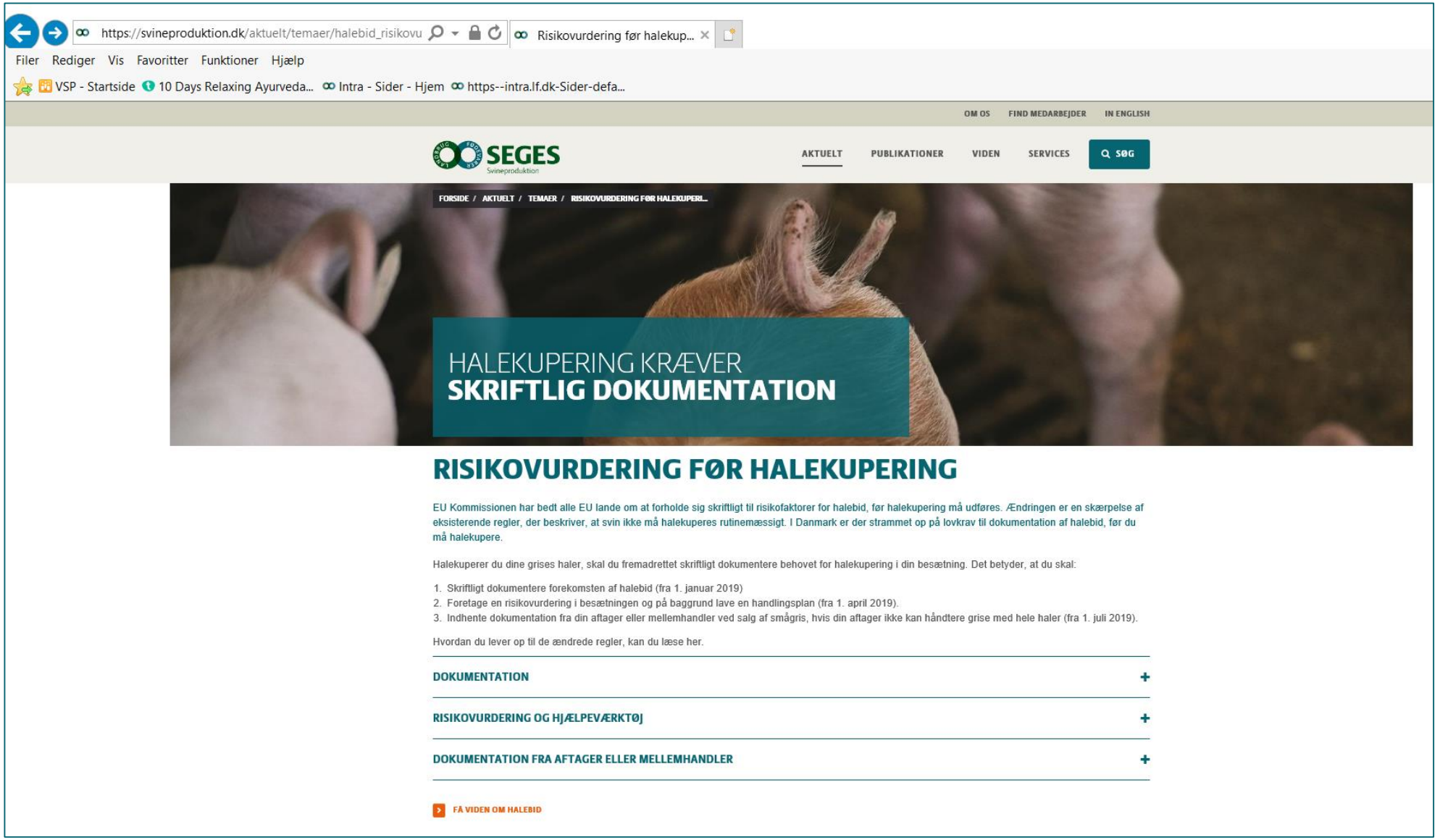
1. Skriftlig dokumentation, 1. januar 2019

2. Foretage risikovurdering, 1. april 2019
   a. Handlingsplan med tilretning for at undgå halebid
   b. Handlingsplan for gradvis ophør med halekupering

3. Indhente dokumentation fra din aftager eller mellemhandler ved salg af smågrise, 1. juli 2019

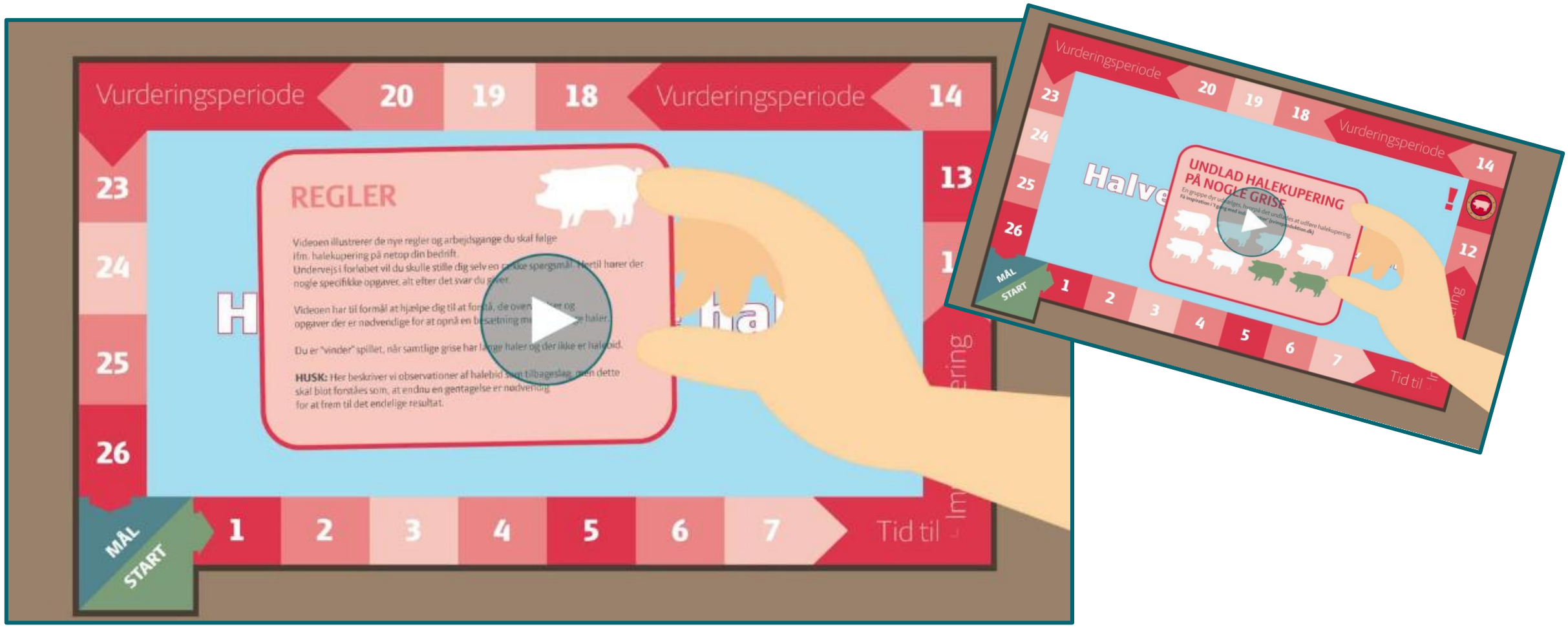
SEGES Svineproduktion

https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/halebid_risikovurdering

SEGES Svineproduktion

Spillet om haler

SEGES Svineproduktion

Dokumentation

SEGES
Svineproduktion

Skriftlig dokumentation

- Dato
- Antal eller andel
- Alvor

  1. Mindre alvorlige
  2. Alvorlige (behandlingskrævende)

SEGES Svineproduktion

Dokumentation eks. 1 Skema

Skema til registrering af halebid

Stald _____

Dato	Sti	Grad (skriv antal)	
		1	2

Alvorsgrad halebid:

1. Mindre alvorlig haleskade – halen er ikke varm eller hævet

2. Alvorligt halebid – halen er varm og hævet og der er tegn på infektion

SEGES Svineproduktion

Dokumentation
eks. 2. beholdningskema, samme sted som døde

Registrering af døde grise og halebid

Stald: _____

	Dato	Stk.	Vægt
Indsat:			
Indsat:			
Indsat:			

Døde

Dato	Antal	Vægt	Årsags-kode	Dato	Antal	Vægt	Årsags-kode

Halebid

Dato	Sti	Alvorsgrad		Dato	Sti	Alvorsgrad	
		1	2			1	2

Årsagskoder døde grise:

1.
2.
3.
4.
5.
6.

Alvorsgrad halebid:

1. Mindre alvorlige haleskader – halen er ikke varm eller hævet
2. Alvorligt halebid – halen er varm og hævet og der er tegn på infektion

SEGES Svineproduktion

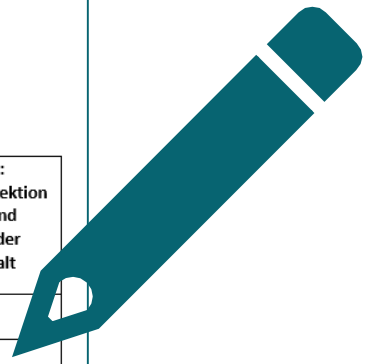
Dokumentation
eks. 3. Koblet til medicinregistreringen

Medicinoptegnelser, CHR_____

Registrer senest ved behandlingens indledning og opbevar samlet, overskueligt og i datoorden i mindst 5 år. Optegnelserne skal kunne udleveres til eller forevises for dyrlægen og kontrollen.

År:_____

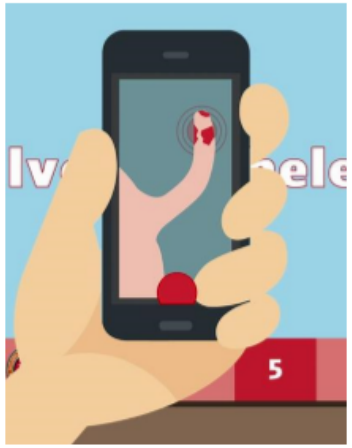
Dato: start og slut	**Dyr, antal, vægt:** • **entydig identifikation eller, hvis dette ikke er muligt,** • **antal, anslået vægt og stinummer eller staldafsnit eller tilsvarende opdeling**			**Lægemiddel**	**Årsag til behandling**	**Dosering:** • **anvendt mængde pr. indgift og** • **antal behandlinger pr. dag**	**Indgift:** • **Injektion** • **vand** • **foder** • **oralt**
	Stinr. eller entydig ID	antal	vægt				

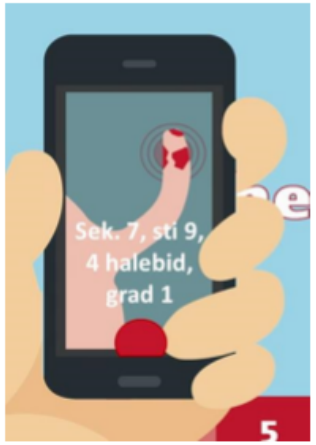
SEGES Svineproduktion

Fotodokumentation

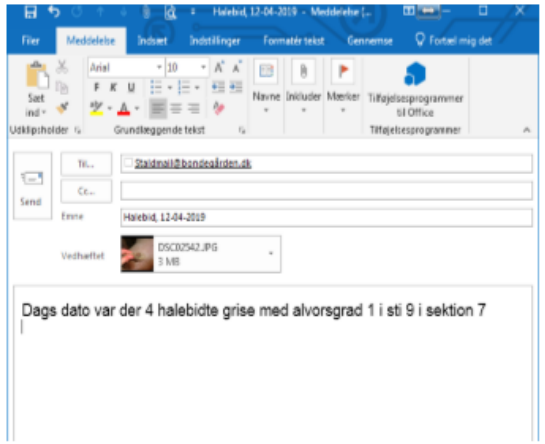
Tag billede af halebid

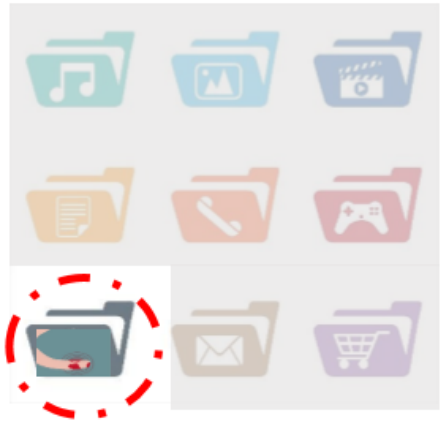
Skriv sti, antal grise og alvorsgrad på billedet

Send billede til staldens mailadresse

Arkivér billederne i en mappe på computeren, så de kan fremvises ved kontrol

SEGES
Danish Pig Research Centre

Risikovurdering og handlingsplan

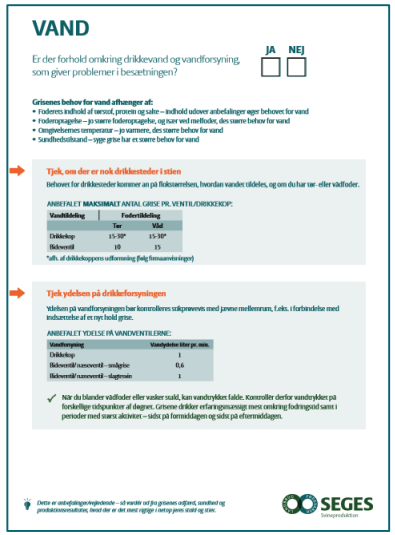

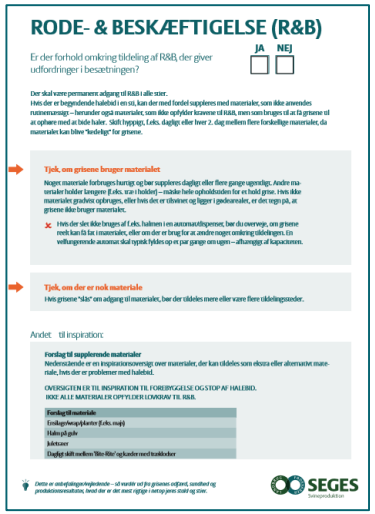
SEGES Svineproduktion

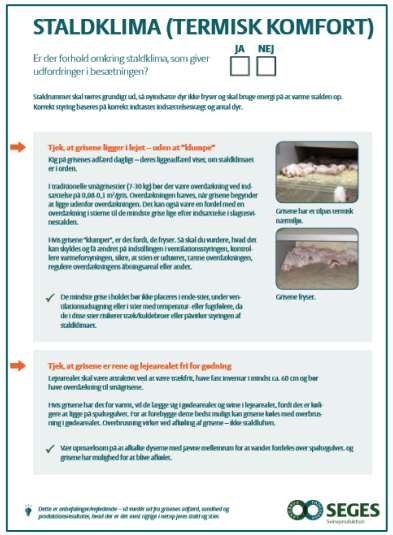
Risikovurdering, tjeklister

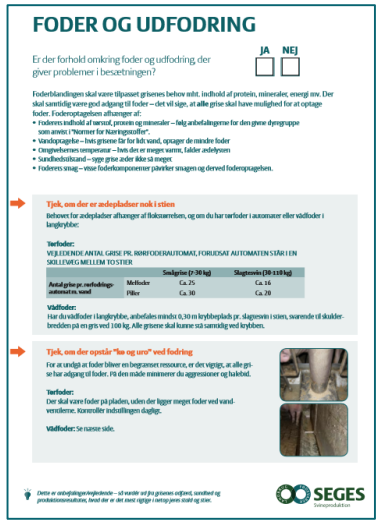
Gennemgang af smågrise og slagtesvinestalde:

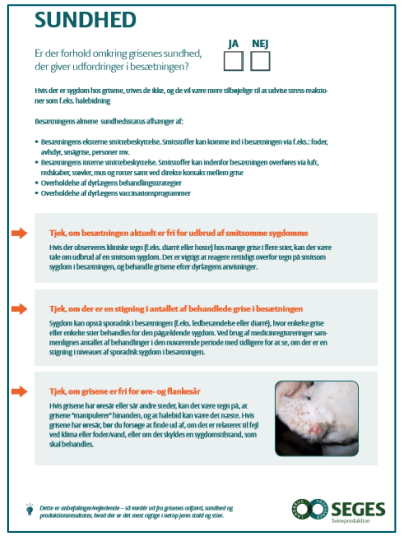
- Vandforsyning
- Fodring
- Rode- & beskæftigelsesmaterialer
- Staldklima
- Sundhed
- Driftsledelse halebid

Tjekliste
- staldklima, eks fra skema

STALDKLIMA (TERMISK KOMFORT)

Er der forhold omkring staldklima, som giver udfordringer i besætningen?

JA ☐ NEJ ☐

Staldrummet skal tørres grundigt ud, så nyindsatte dyr ikke fryser og skal bruge energi på at varme stalden op. Korrekt styring baseres på korrekt indtastet indsættelsesvægt og antal dyr.

Tjek, at grisene ligger i lejet – uden at "klumpe"

...gs på grisenes adfærd dagligt – deres liggeadfærd viser, om stald...ret er i ord...

I traditionelle smågrisestier (7-30 kg) bør der være overdækning ved indsættelse på 0,08-0,1 m²/gris. Overdækningen hæves, når grisene begynder at ligge udenfor overdækningen. Det kan også være en fordel med en overdækning i stierne til de mindste grise lige efter indsættelse i slagtesvinestalden.

Hvis grisene "klumper", er det fordi, de fryser. Så skal du vurdere, hvad det kan skyldes og få ændret på indstillingen i ventilationsstyringen, kontrollere varmeforsyningen, sikre, at stien er udtørret, tætne overdækningen, regulere overdækningens åbningsareal eller andet.

Grisene har et tilpas termisk nærmiljø.

Grisene fryser.

✓ De mindste grise i holdet bør ikke placeres i ende-stier, under ventilationsudsugning eller i stier med temperatur- eller fugtfølere, da de i disse stier risikerer træk/kuldebroer eller påvirker styringen af staldklimaet.

Tjek, at grisene er rene og lejearealet fri for gødning

...lejearealet skal være attraktivt ved at være træktrit, have fast inventar ...indst ca. 60 cm og bør have ...dskning til smågrisene.

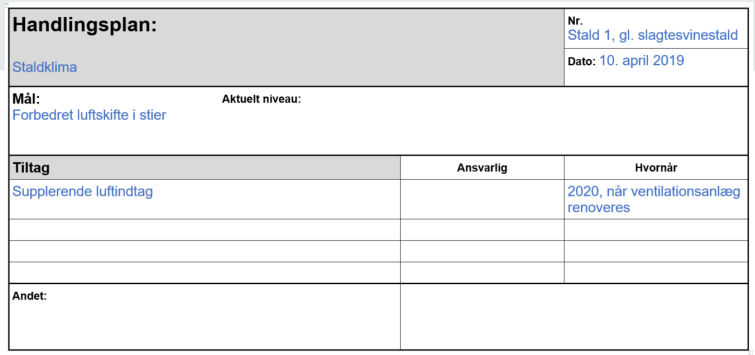
Hvis grisene har det for varmt, vil de lægge sig i gødearealet og svine i lejearealet, fordi det er køligere at ligge på spaltegulvet. For at forebygge dette bedst muligt kan grisene køles med overbrusning i gødearealet. Overbrusning virker ved afkøling af grisene – ikke staldluften.

✓ Vær opmærksom på at afkøl...

SEGES Svineproduktion

Hvis alle forhold ikke er i orden, og der er dokumenterede halebid

	Ja	Nej
Er der forhold omkring drikkevand og vandforsyning, som giver problemer i besætningen?		X
Er der forhold omkring staldklima, som giver udfordringer i besætningen?	X	
Er der forhold omkring driftsledelse vedrørende halebid, der giver udfordringer i besætningen?		X
Er der forhold omkring tildeling af R&B, der giver udfordringer i besætningen?		X
Er der forhold omkring foder og udfodring, der giver problemer i besætningen?		X
Er der forhold omkring grisenes sundhed, der giver udfordringer i besætningen?		X

Handlingsplan: Staldklima

Nr. Stald 1, gl. slagtesvinestald

Dato: 10. april 2019

Mål: Forbedret luftskifte i stier

Aktuelt niveau:

Tiltag	Ansvarlig	Hvornår
Supplerende luftindtag		2020, når ventilationsanlæg renoveres

Andet:

SEGES Danish Pig Research Centre

Handlingsplan, eks staldklima.

Handlingsplan: Staldklima	**Nr.** Stald 1, gl. slagtesvinestald **Dato:** 10. april 2019
Mål: Forbedret luftskifte i stier **Aktuelt niveau:**	

Tiltag	**Ansvarlig**	**Hvornår**
Supplerende luftindtag		2020, når ventilationsanlæg renoveres
Andet:		

SEGES Svineproduktion

Hvis alle forhold er i orden, og ingen dokumenterede halebid

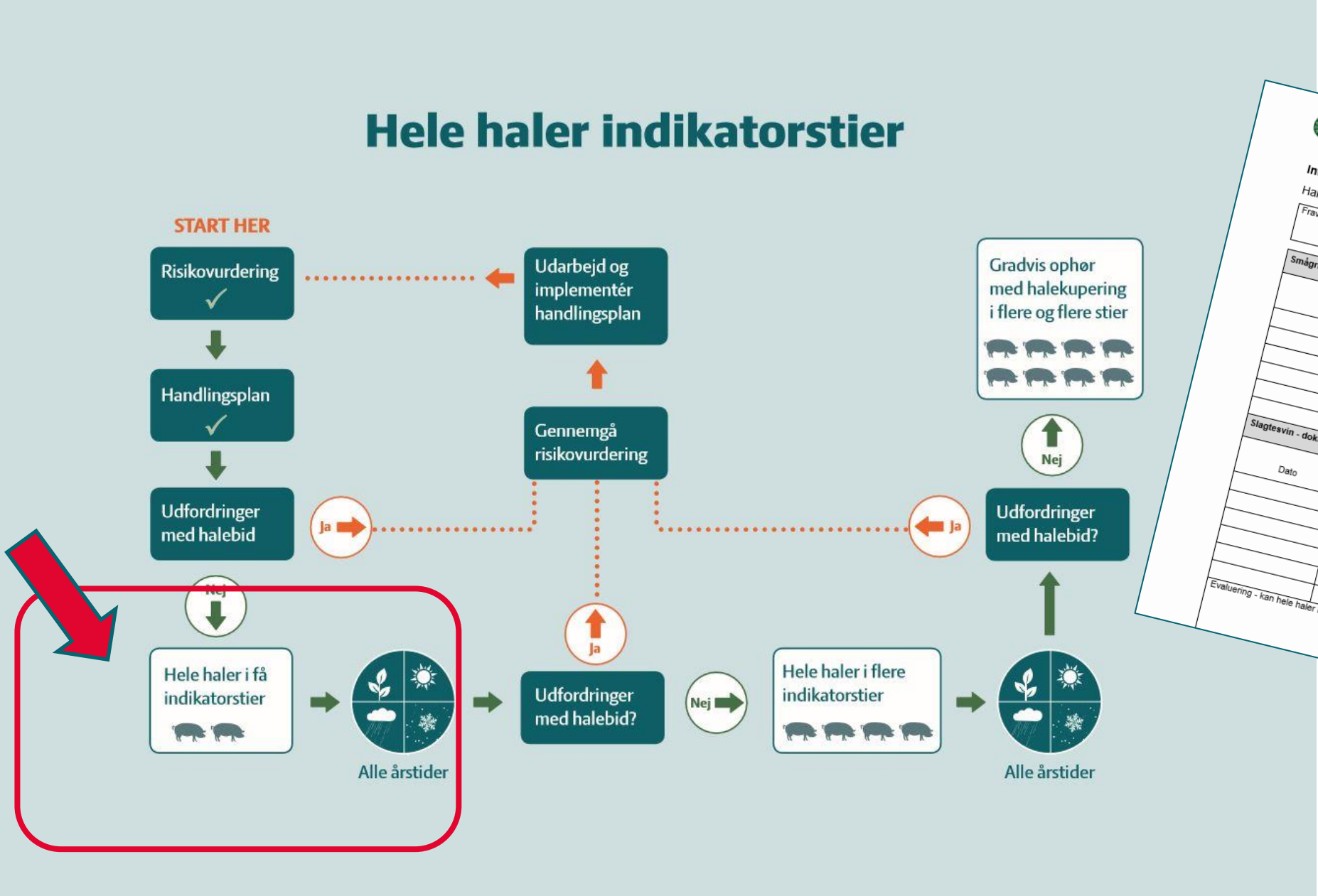
	Ja	Nej
Er der forhold omkring drikkevand og vandforsyning, som giver problemer i besætningen?		X
Er der forhold omkring staldklima, som giver udfordringer i besætningen?		X
Er der forhold omkring driftsledelse vedrørende halebid, der giver udfordringer i besætningen?		X
Er der forhold omkring tildeling af R&B, der giver udfordringer i besætningen?		X
Er der forhold omkring foder og udfodring der giv en?		X
Er der forhold omkring grisenes sundhed, der give ngen?		X

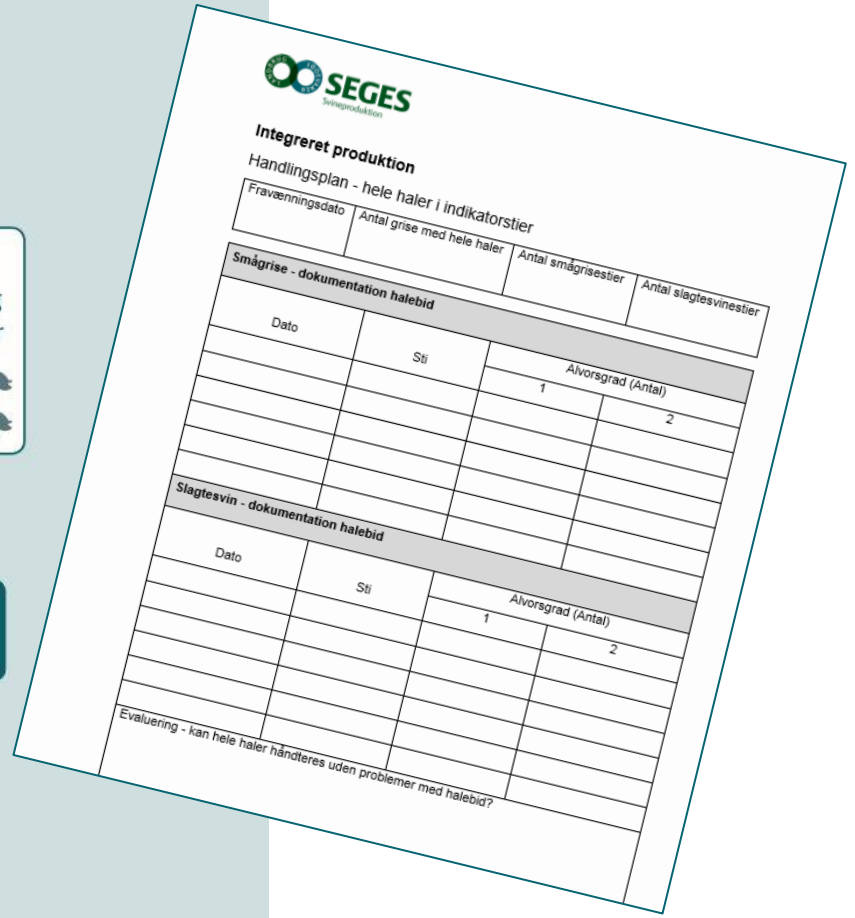

Handlingsplan for hele haler

SEGES
Danish Pig Research Centre

Handlingsplan for hele haler

SEGES Svineproduktion

Integreret produktion

Handlingsplan - hele haler i indikatorstier

Fravænningsdato	Antal grise med hele haler	Antal smågrisestier	Antal slagtesvinestier

Smågrise - dokumentation halebid

Dato	Sti	Alvorsgrad (Antal)	
		1	2

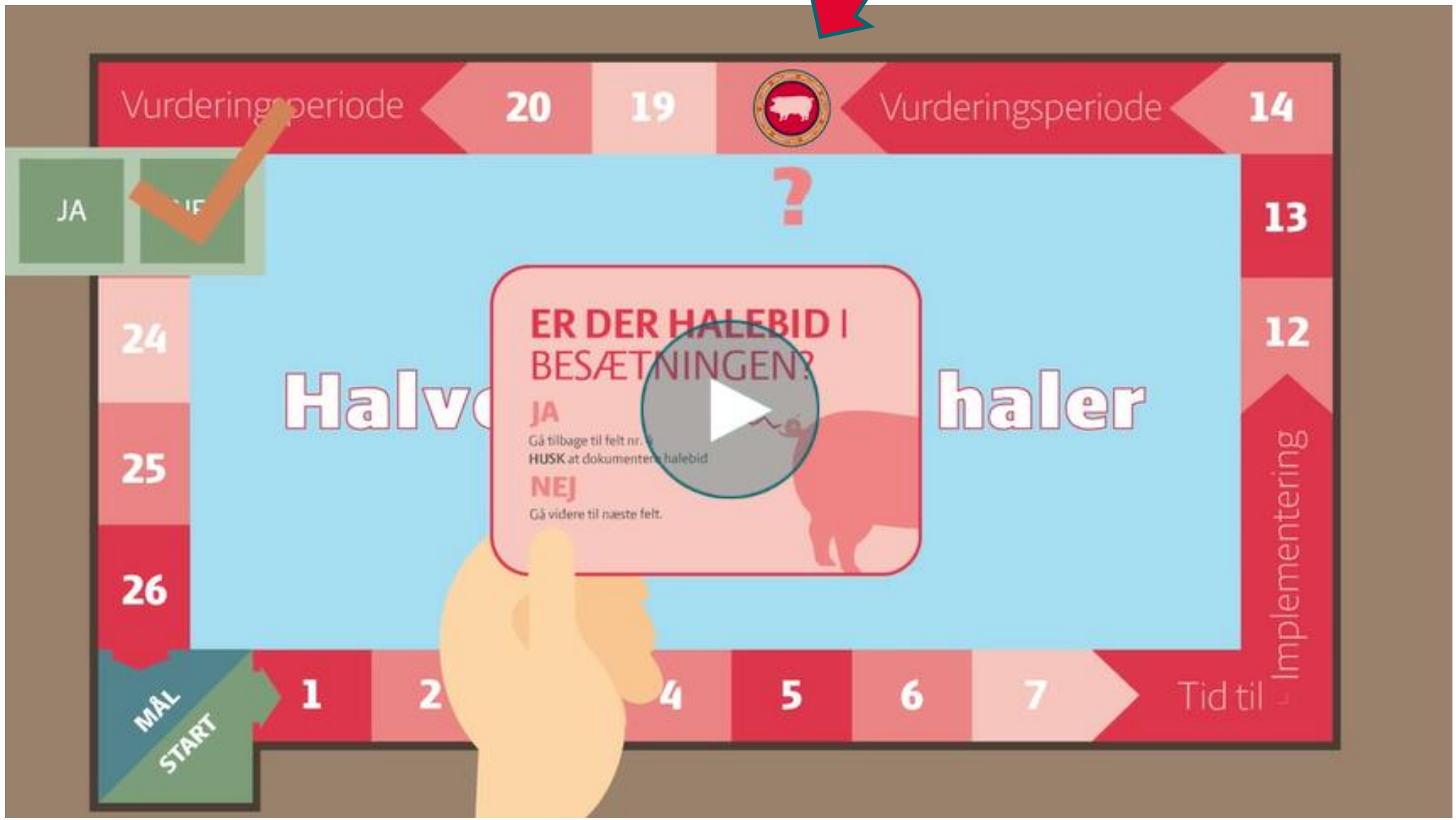
Slagtesvin - dokumentation halebid

Dato	Sti	Alvorsgrad (Antal)	
		1	2

Evaluering - kan hele haler håndteres uden problemer med halebid?

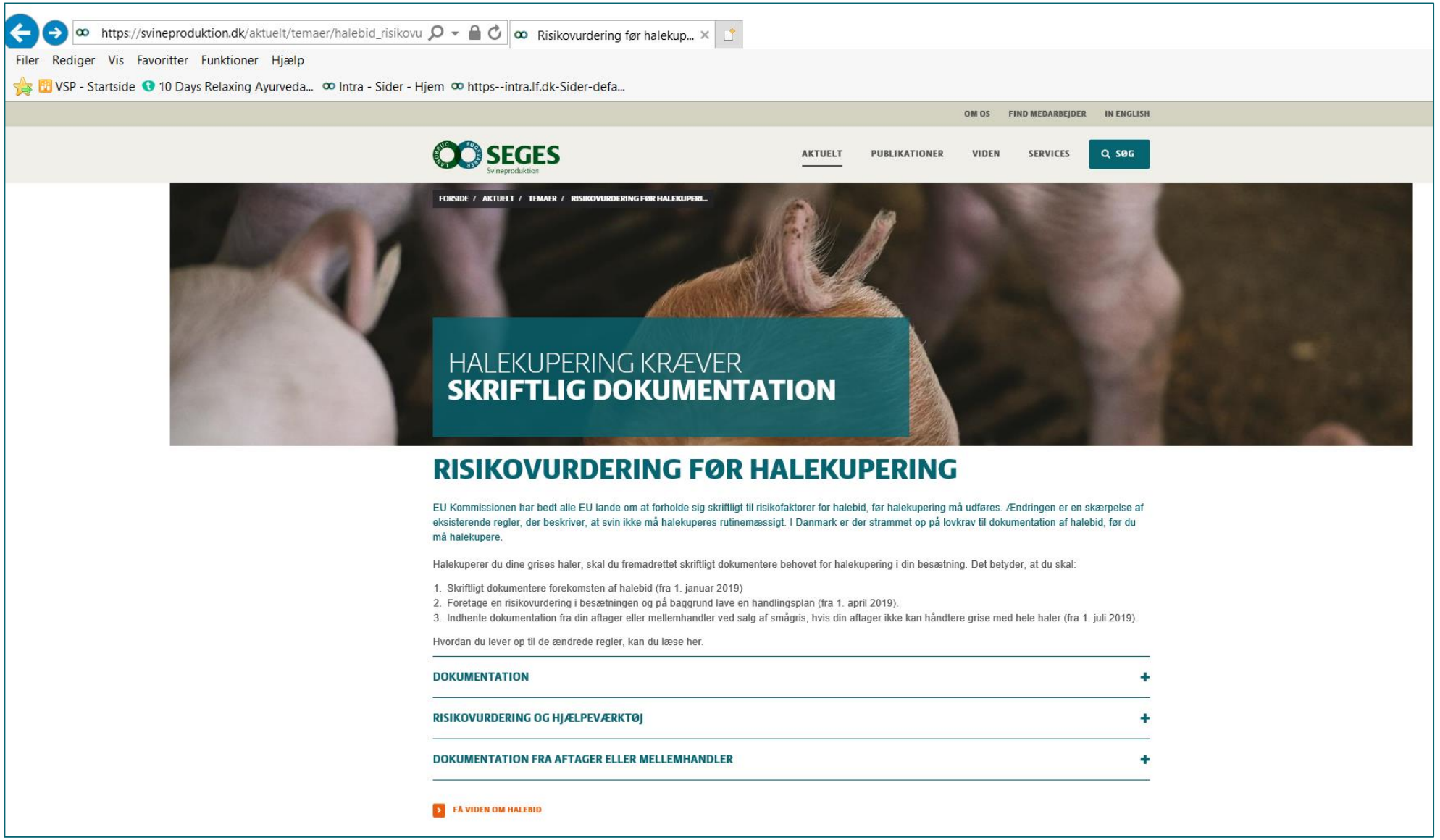
SEGES
Danish Pig Research Centre

Resultat fra indikatorstier

SEGES
Danish Pig Research Centre

https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/halebid_risikovurdering

SEGES Svineproduktion

Sådan gør jeg!

SEGES
Svineproduktion

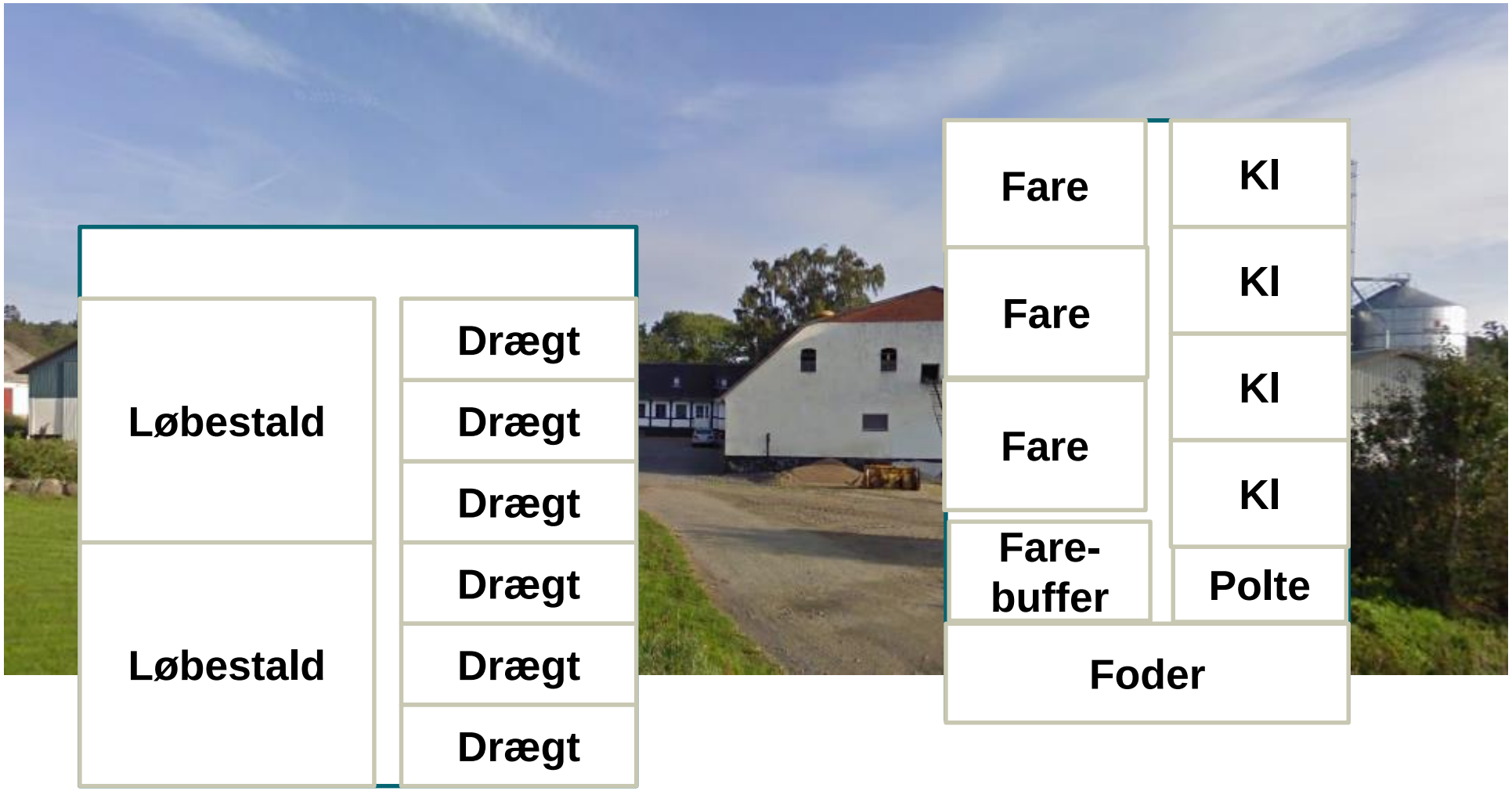

Besætning

500 årssøer med hjemmeavl af polte
2/3 af smågrise sælges v. 30 kg
SPF + Myc + AP12
OUA-produktion
Hjemmeblander & 100 % KS
14 dages drift & to fuldtidsansatte

Præsentation af besætning

Drægtighedsstald med transpondere og faste grupper

6 stier (+ en træningssti til polte)

Farestald

3 sektioner a 42 stier og en buffer stald med 14 stier

Klimastald

4 sektioner med 14 stier (+ 3 stier)

Sådan har jeg brugt værktøjet

- En del af egenkontrollen 2019
- ”Meget tekst”
  - Nedbrydning i enkelt elementer
  - Tidsfrister
  - Sætte i tale sammen med de ansatte

Dokumentation

Risikovurdering

Sådan dokumenterer jeg halebid

- En telefon med kamera og internetforbindelse

Foto, mail og arkivering

23/4-19

klintebygaard@gmail.com <klintebygaard@gmail.com>
Til: klintebygaard@gmail.com

Halebid i K3 i en sti moderat grad og en enkelt alvorligt

30.9.2019 Gmail - 23/4-19

Gmail Stine Mikkelsen <klintebygaard@gmail.com>

23/4-19

klintebygaard@gmail.com <klintebygaard@gmail.com>
Til: klintebygaard@gmail.com

Halebid i K3 i en sti moderat grad og en enkelt alvorligt

Sendt fra min iPhone

3 vedhæftede filer

IMG_0866.JPG
302K

IMG_0878.JPG
333K

IMG_0855.JPG
346K

https://mail.google.com/mail/u/0?ik=6154d97f19&view=pt&search=all&permmsgid=msg-f%3A16461283

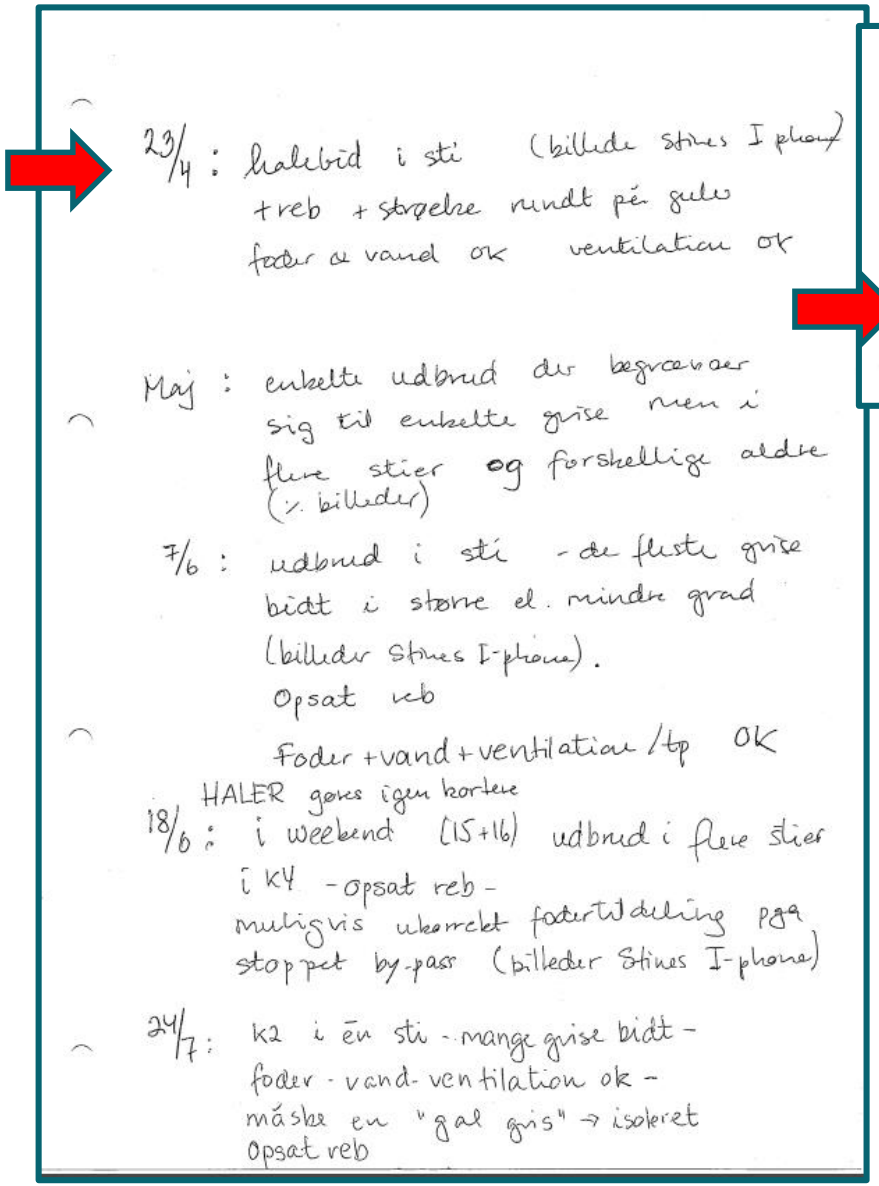
IMG_0866.JPG
302K

IMG_0855.JPG
346K

SEGES Svineproduktion

Supplerende dokumentation

23/4 : halebid i sti (billede Stines I phone)
+reb + strøelse rundt på gulv
foder & vand ok ventilation ok

Maj : enkelte udbrud der begrænser sig til enkelte grise men i flere stier og forskellige aldre (ø. billeder)

7/6 : udbrud i sti - de fleste grise bidt i større el. mindre grad (billeder Stines I-phone).
Opsat reb
Foder + vand + ventilation / tp OK
HALER gøres igen kortere

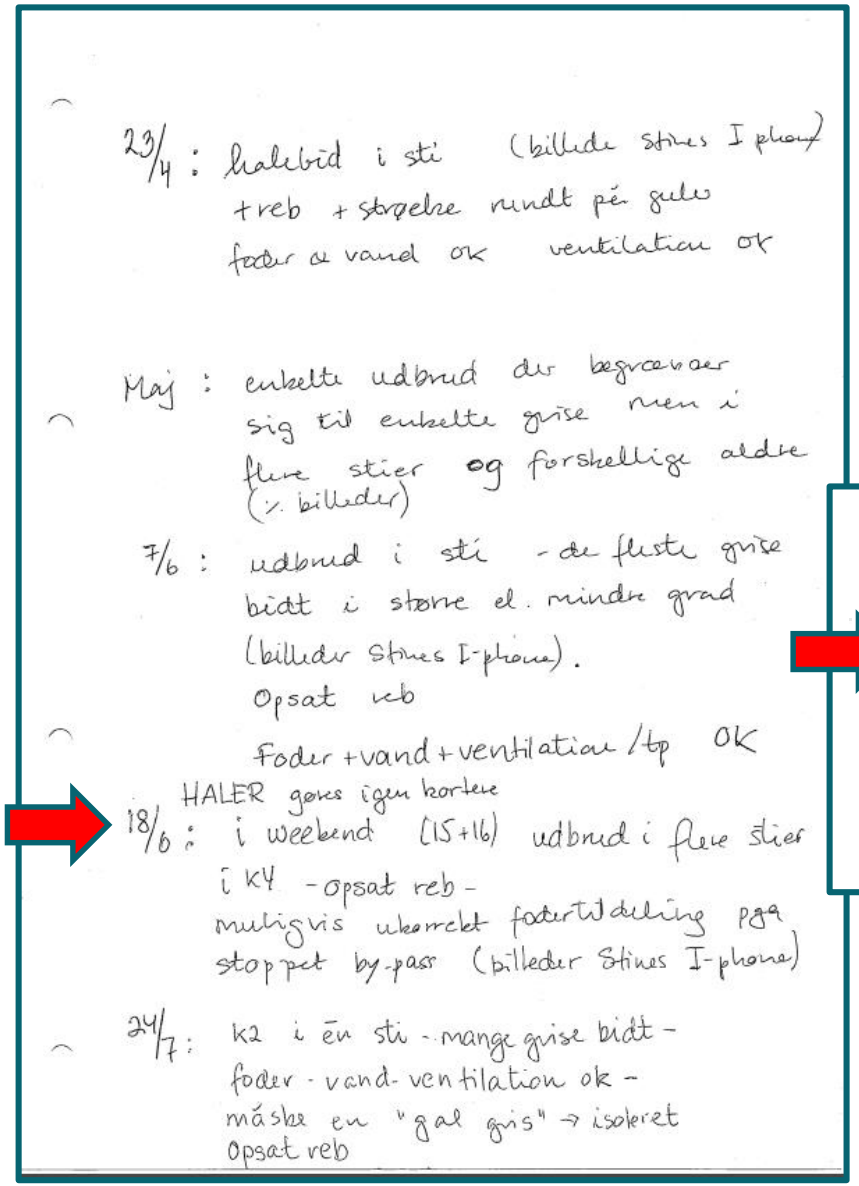
18/6 : i weekend (15+16) udbrud i flere stier i K4 - opsat reb -
muligvis ukorrekt fodertildeling pga stoppet by-pass (billeder Stines I-phone)

24/7 : K2 i én sti - mange grise bidt -
foder - vand - ventilation ok -
måske en "gal gris" → isoleret
Opsat reb

23/4 : halebid i sti (billede Stines I phone)
+reb + strøelse rundt på gulv
foder & vand ok ventilation ok

SEGES Svineproduktion

Supplerende dokumentation

23/4 : halebid i sti (billede Stines I phone)
+reb + strøelse rundt på gulv
foder & vand ok ventilation ok

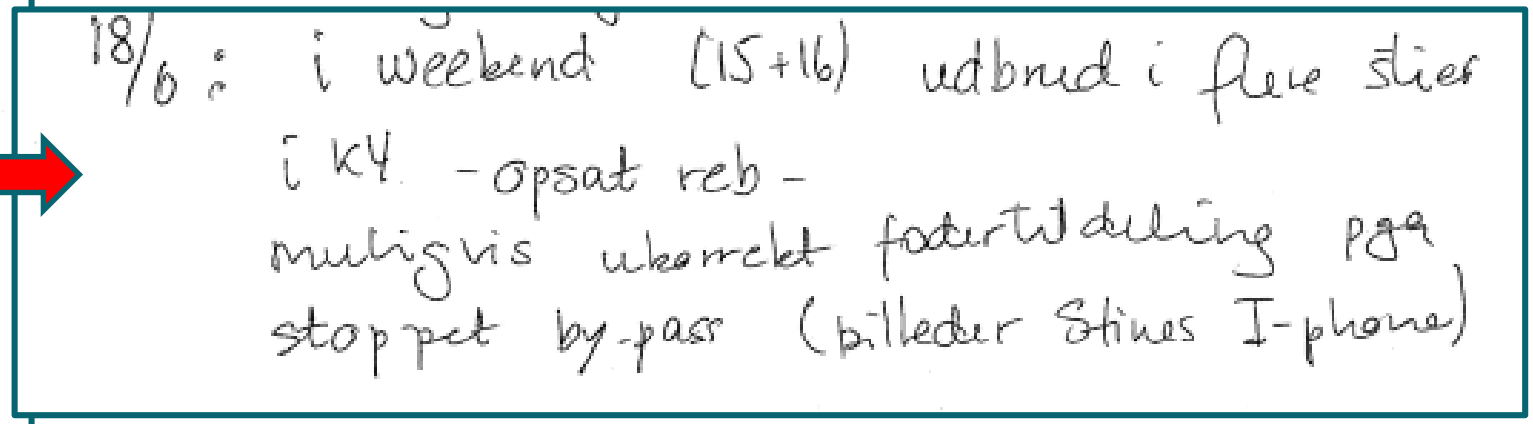
Maj : enkelte udbrud der begrænser sig til enkelte grise men i flere stier og forskellige aldre (ø. billeder)

7/6 : udbrud i sti - de fleste grise bidt i større el. mindre grad (billeder Stines I-phone).
Opsat reb
Foder + vand + ventilation / tp OK

HALER gøres igen kortere

18/6 : i weekend (15+16) udbrud i flere stier
i K4 - opsat reb -
muligvis ukorrekt fodertildeling pga stoppet by-pass (billeder Stines I-phone)

24/7 : K2 i én sti - mange grise bidt -
foder - vand - ventilation ok -
måske en "gal gris" → isoleret
Opsat reb

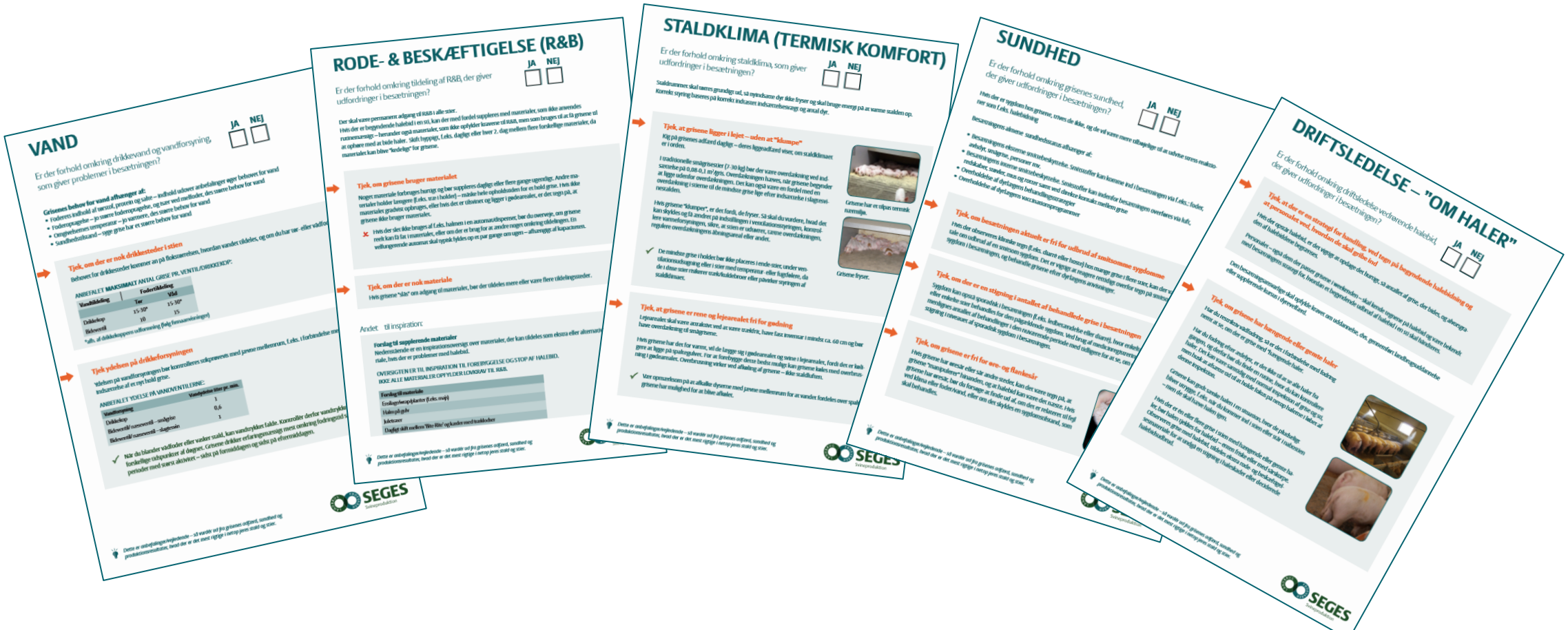

18/6 : i weekend (15+16) udbrud i flere stier
i K4 - opsat reb -
muligvis ukorrekt fodertildeling pga
stoppet by-pass (billeder Stines I-phone)

SEGES Svineproduktion

Risikovurdering

- Gennemgang af hvert punkt i materialet
- Vand – klima – R&B – sundhed – driftsledelse kunne vi svare **nej** til skulle give problemer ift. lange haler

Risikovurdering

- Foder og fodertildeling svarede
  vi ”delvis ja” til !!!
  - Medførte udarbejdelse af ”handlingsplan” for ”længere haler”

Handlingsplan, 1/4 2019:

Handlingsplan: Lange haler

Nr.

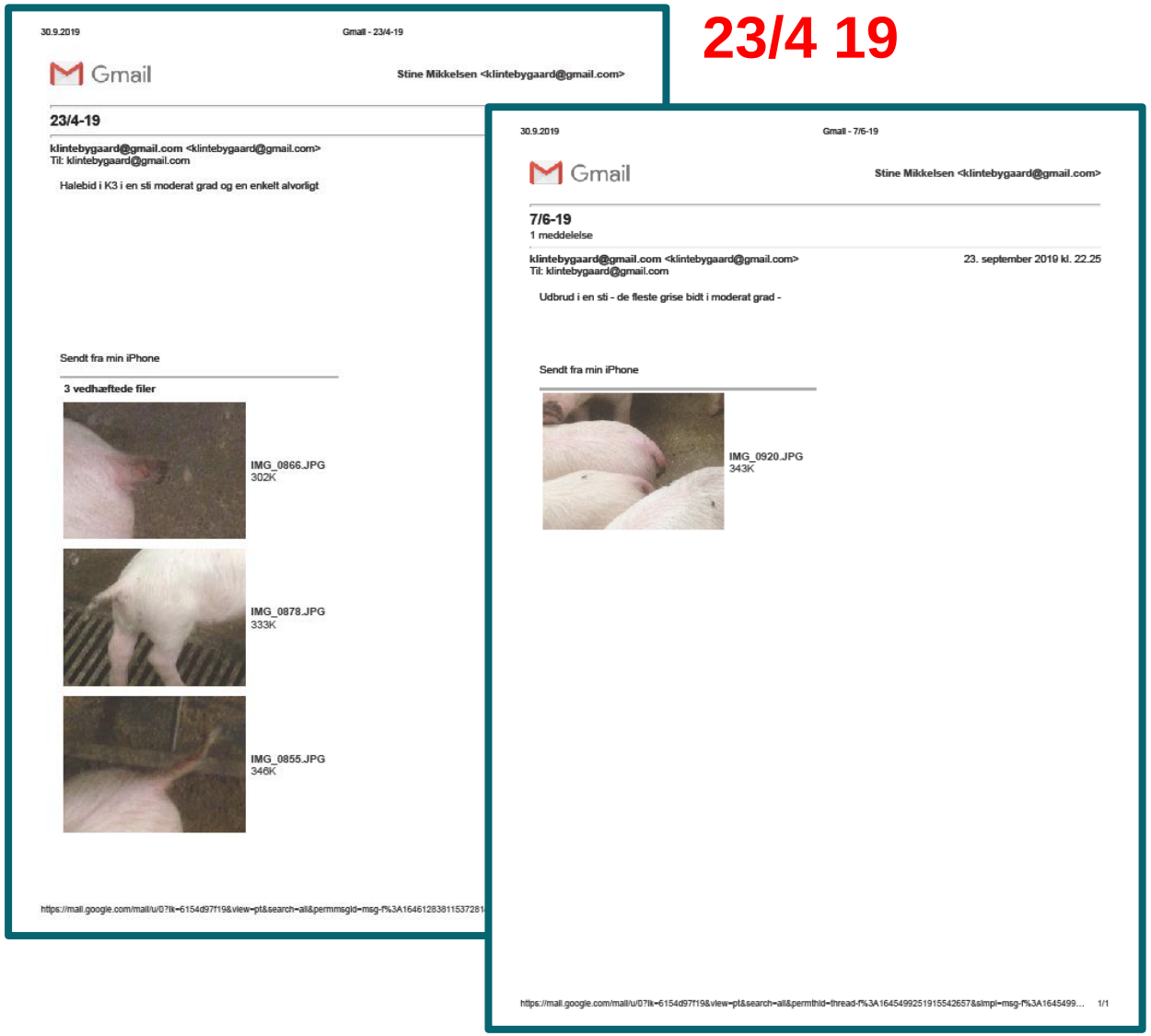
Dato 1/4-2019

Mål: Producer grise med hele haler

Aktuelt niveau: 0

Tiltag	Ansvarlig	Hvornår
Fra 1/3-19 er der kun fjernet ydirste 1/4 af halen. Vi observerer fremadrettet i produktionen om det giver anledning til flere halebid.	SM	1/3-19 →
7/		

Udbrud af halebid !

30.9.2019 Gmail - 23/4-19

Gmail

Stine Mikkelsen <klintebygaard@gmail.com>

23/4-19

klintebygaard@gmail.com <klintebygaard@gmail.com>
Til: klintebygaard@gmail.com

Halebid i K3 i en sti moderat grad og en enkelt alvorligt

Sendt fra min iPhone

3 vedhæftede filer

IMG_0866.JPG
302K

IMG_0878.JPG
333K

IMG_0855.JPG
346K

https://mail.google.com/mail/u/0?ik=6154d97f19&view=pt&search=all&permmsgid=msg-f%3A1646128381153728

23/4 19

30.9.2019 Gmail - 7/6-19

Gmail

Stine Mikkelsen <klintebygaard@gmail.com>

7/6-19
1 meddelelse

klintebygaard@gmail.com <klintebygaard@gmail.com>
Til: klintebygaard@gmail.com

23. september 2019 kl. 22.25

Udbrud i en sti - de fleste grise bidt i moderat grad -

Sendt fra min iPhone

IMG_0920.JPG
343K

https://mail.google.com/mail/u/0?ik=6154d97f19&view=pt&search=all&permthid=thread-f%3A1645499251915542657&simpl=msg-f%3A1645499... 1/1

7/6 19

Handlingsplan:

Handlingsplan: Lange haler

Nr.

Dato 1/4-2019

Mål: Producere grise med hele haler

Aktuelt niveau: 0

Tiltag	Ansvarlig	Hvornår
Fra 1/3-19 er der kun fjernet yderste 1/4 af halen. Vi observerer fremadrettet i produktionen om det giver anledning til flere halebid	SM	1/3-19 →
7/6-19: haler kupperes igen til "normalen" ÷ 1/3 - (se obs. + billeder) SE om frekvens falder tilbage til tidligere niveau	SM	7/6-19 →

Andre aftaler:

Handlingsplan, revideret 7/6 2019

Handlingsplan: FODERTILDELING

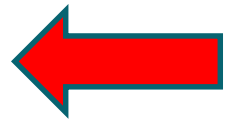
Nr.

Dato 7/6 - 19

Mål:

Aktuelt niveau:

Tiltag	Ansvarlig	Hvornår
I en OUA-produktion er det af største vigtighed at fodre restriktivt i hele perioden fra fravænning til 30 kg for at undgå diarre. Der er ædepladser nok til at alle grise kan æde samtidig. Det tilstræbes med dagligt tilsyn, vurdering og justering af foderstyrke at alle grise er mætte – men det er en hårfin balance og selv en kortvarig underforsyning kan medføre ballebid.	Stine	Revurderes marts 2020
Andre aftaler: Proteinniveauet er skånenorm for ikke at presse grisenes maver. Foderstrategien kan ikke laves om når OUA-produktionen skal tilgodeses.		

SEGES

Hvad har jeg erfaret

- OUA - Produktionsformen er en udfordring
- Foderets kvalitet og stabilitet er alt afgørende
- Processen har været den største gevinst.

- Og min smågriseaftager ……

Omsætning af halekuperede smågrise

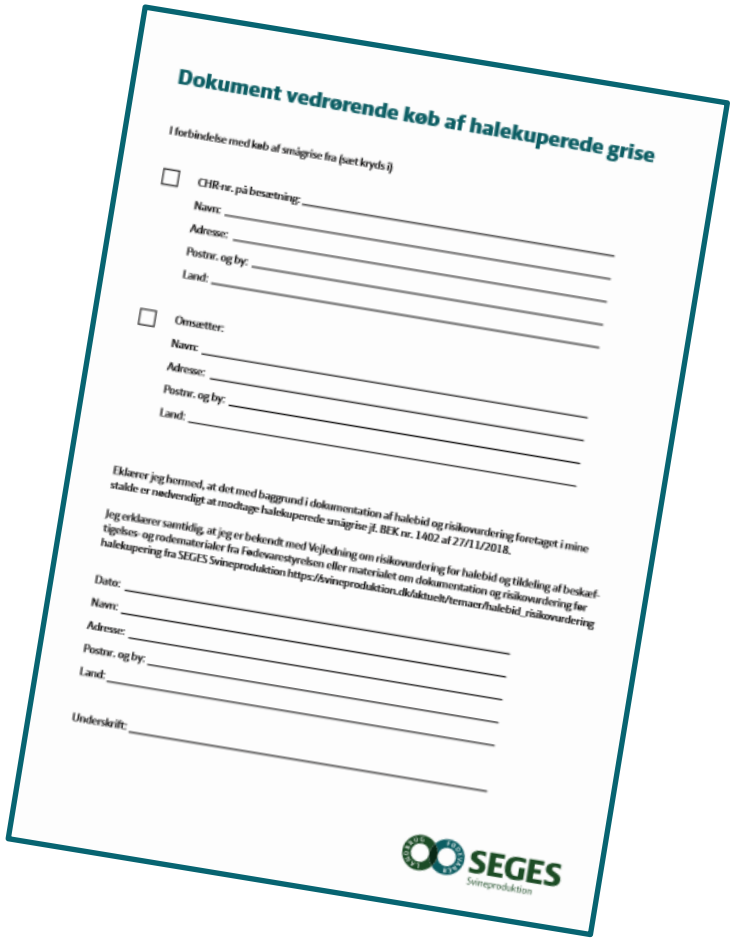
SEGES Svineproduktion

Sobesætning, dokumentation fra aftager / mellemhandler

- Hvis aftager ikke kan håndtere grise med hele haler skal der foreligge dokumentation!
- Eks:
  1. Dokumentation for halebid
  2. Udfyldt risikovurdering

  3. Dokument: ”Produktionsanlægget til slagtesvin kan ikke håndtere grise med hele haler”.
  4. Pkt. i griseringsaftale

  (Gældende så længe den samme aftager eller mellemhandler benyttes)

Dokument vedrørende køb af halekuperede grise

I forbindelse med køb af smågrise fra (sæt kryds i)

☐ CHR nr. på besætning: _____
Navn: _____
Adresse: _____
Postnr. og by: _____
Land: _____

☐ Omsætter:
Navn: _____
Adresse: _____
Postnr. og by: _____
Land: _____

Erklærer jeg hermed, at det med baggrund i dokumentation af halebid og risikovurdering foretaget i mine stalde er nødvendigt at modtage halekuperede smågrise jf. BEK nr. 1402 af 27/11/2018.

Jeg erklærer samtidig, at jeg er bekendt med Vejledning om risikovurdering for halebid og tildeling af beskæftigelses- og rodematerialer fra Fødevarestyrelsen eller materialet om dokumentation og risikovurdering før halekuspering fra SEGES Svineproduktion https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/halebid_risikovurdering

Date: _____
Navn: _____
Adresse: _____
Postnr. og by: _____
Land: _____

Underskrift: _____

SEGES Svineproduktion

SEGES Svineproduktion

Omsætning, eks. 1:

Sohold, 30 kg

1

A

Slagtesvin

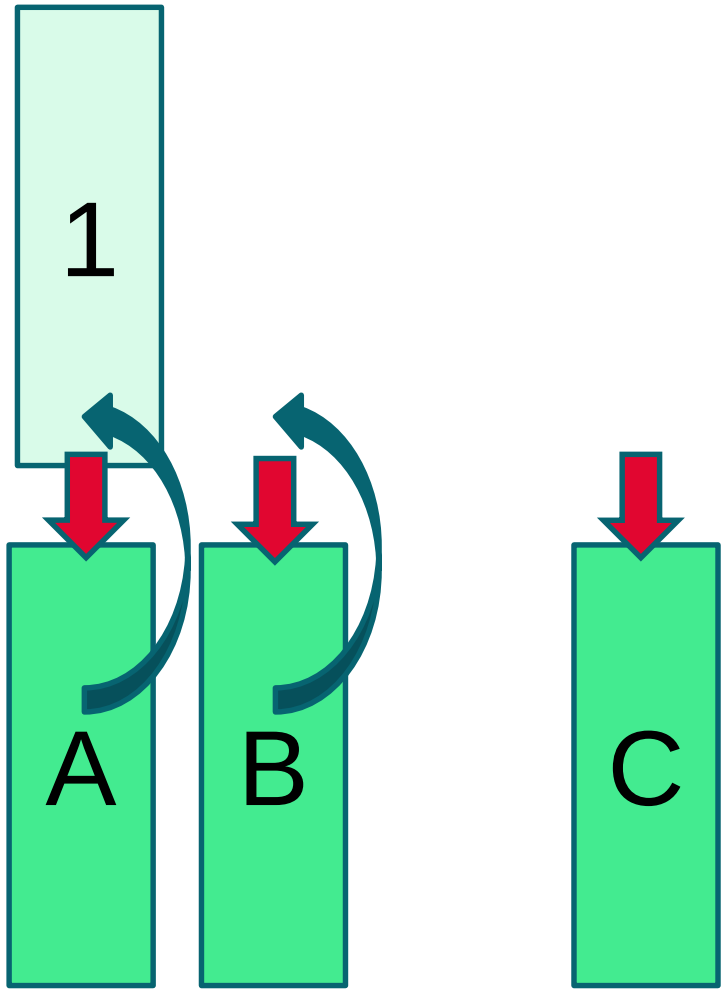
Dokumentation for halebid
og handlingsplan for indsats

SEGES Svineproduktion

Omsætning, eks. 2:

Underskrevet dokument

Sohold, 30 kg

Slagtesvin

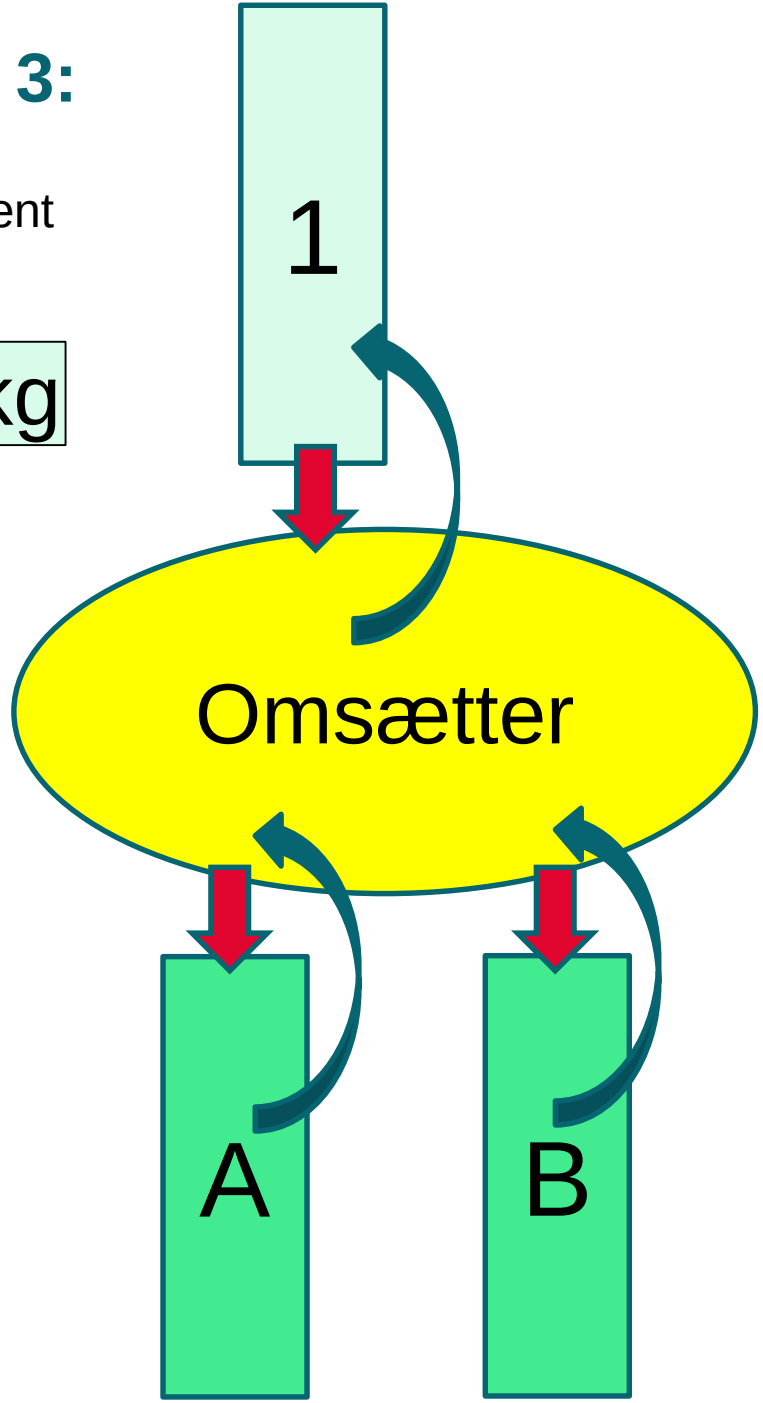
Ingen halebid
og handlingsplan for hele haler

SEGES Svineproduktion

Omsætning, eks. 3:

Underskrevet dokument

Sohold, 30 kg

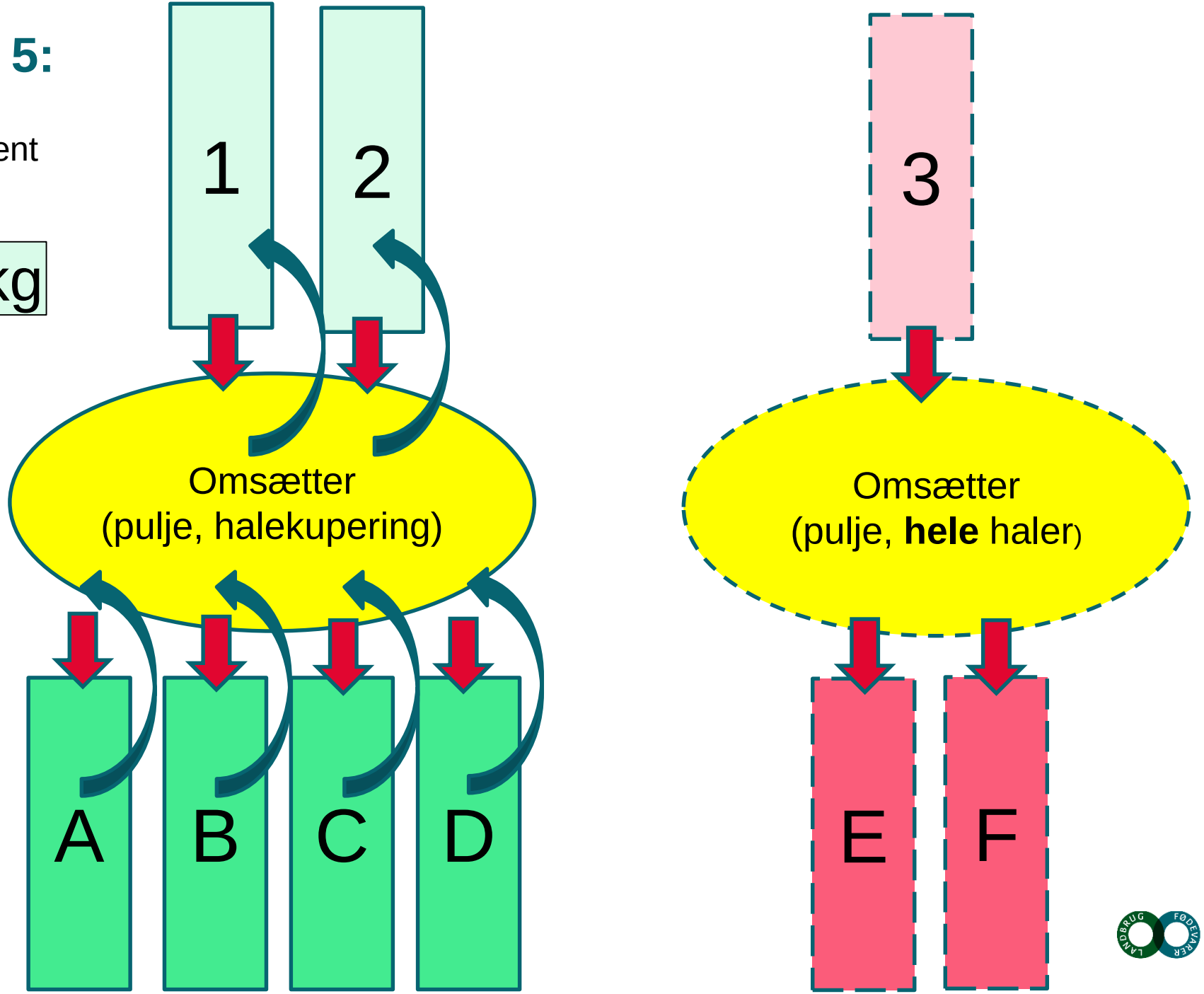

Slagtesvin

Omsætning, eks. 5:

Underskrevet dokument

Sohold, 30 kg

Slagtesvin

SEGES Svineproduktion

Dokumenter ved omsætning af halekuperede smågrise

Dokument vedrørende køb af halekuperede grise

I forbindelse med køb af smågrise fra (sæt kryds i)

☐ CHR-nr. på besætning:
Navn:
Adresse:
Postnr. og by:
Land:

☐ Omsætter:
Navn:
Adresse:
Postnr. og by:
Land:

Erklærer jeg hermed, at det med baggrund i dokumentation af halebid og risikovurdering foretaget i mine stalde er nødvendigt at modtage halekuperede smågrise jf. BEK nr. 1402 af 27/11/2018.

Jeg erklærer samtidig, at jeg er bekendt med Vejledning om risikovurdering for halebid og tildeling af beskæftigelses- og rodematerialer fra Fødevarestyrelsen eller materialet om dokumentation og risikovurdering før halekupering fra SEGES Svineproduktion https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/halebid_risikovurdering

Dato:
Navn:
Adresse:
Postnr. og by:
Land:

Underskrift:

SEGES Svineproduktion

Dokument bezüglich Kauf von Schweinen mit kupierten Schwänzen aus dänischen Beständen[1)]

Im Zuge des Kaufs von Ferkeln von (bitte ankreuzen)

Document concerning purchase of tail-docked pigs from Danish herds[1)]

In relation to the purchase of piglets from (Please tick the appropriate box)

Documento inerente l'acquisto di suini con code tagliate da allevamenti[1)]

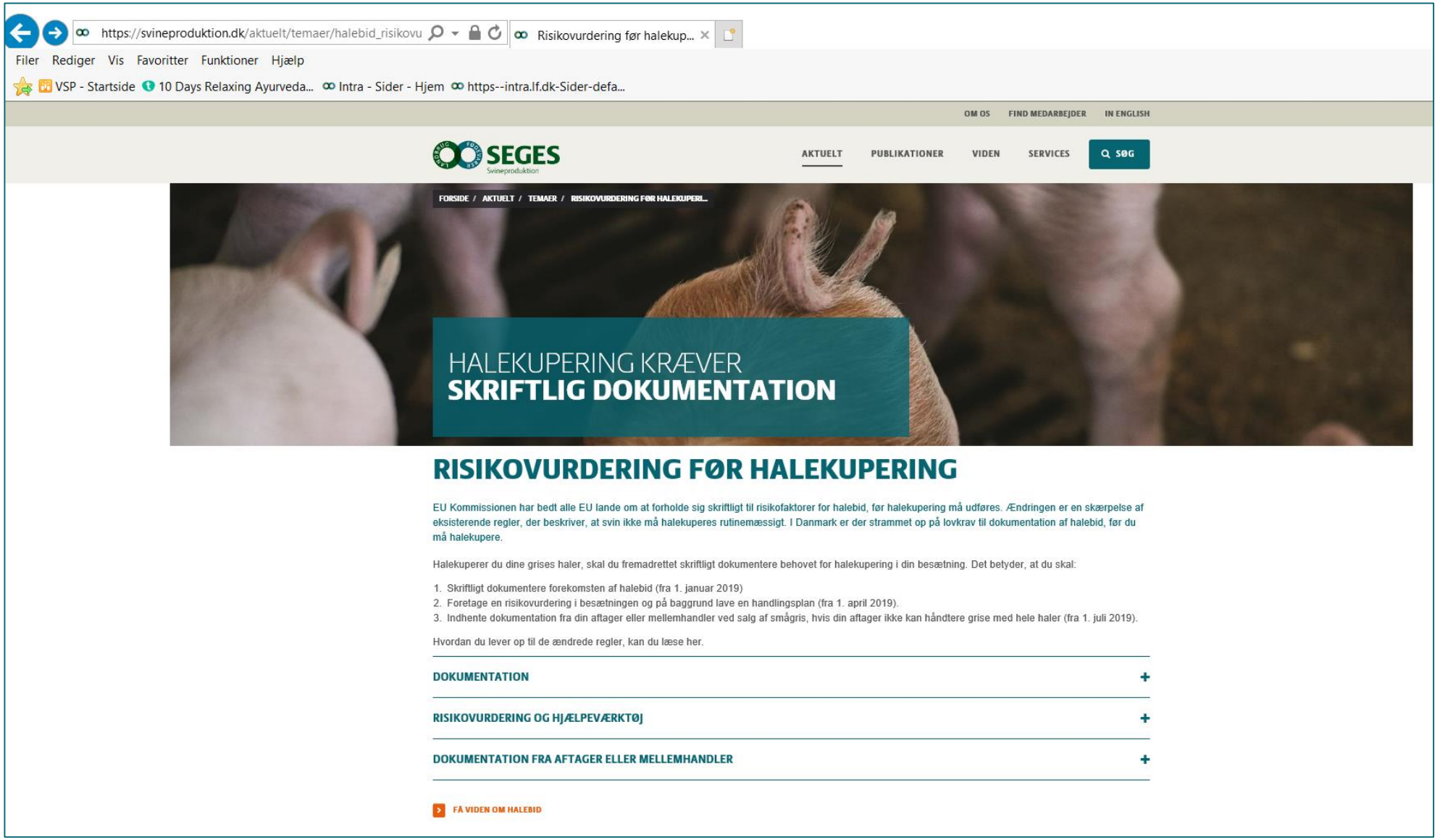
In relazione all'acquisto di suinetti da (barrare la casella)

Dokument dotyczący zakupu świń z obciętymi ogonami z duńskich gospodarstw hodowlanych[1)]

W związku z nabyciem warchlaków od: (wstawić krzyżyk)

SEGES Svineproduktion

https://svineproduktion.dk/aktuelt/temaer/halebid_risikovurdering

SEGES Svineproduktion

Øget velfærdskontrol i 2019, FVST

§§§

- 0-pkt kontrol, 700 - 800 besætninger

- **Kampagnekontroller**
  - **Risikovurdering for forekomst af halebid, 200 besætninger,** 1/9-30/11
  - Smittebeskyttelse ved hold af svin på friland, 150 besætninger
  - Registrering af svinebesætninger og –flytninger i CHR, 200 besætninger, 1/9-30/11
  - Flokbehandling af smågrise, 200 besætninger, 1/5-31/10

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

facebook.com/SegesSvineproduktion

SEGES Svineproduktion